

Neveléstörténet

követelmények: kollokvium (20fő alatt szóbeli)

írásbeli anyag elkészítése a kollokvium nevére

↳ szakirodalomból 1-et kiválasztani (50-100)

Félév programja:

- őskor: ősközösségi társadalommal nevelése
- ókor: nevelés az ókorban
  - az ókori élet nevelési törekvései (Egyiptom, Kína, India, Mezopot.)
  - görög pedagógiai kultúra (Spárta, Athén)
    - (Sokratesz, Platon, Arisztotelész)
  - Róma neveléstörténete (intézményes - állami iskolarendszere → Marcus Fabius Quintilianus)
- középkor: középkori nevelés
  - egyházatyaí gondolatai
  - a nevelés tartalmával fonnásai és Nagy Károly iskolarendszere
  - egyházi iskola és a világi nevelés intézményei
  - skolasztika és a középkori egyetem
  - magyar nevelésügy → őrözi feudalizmus
→ nádori feudalizmus
  - humanizmus pedagógiája → Itália
→ Franciaország
→ Anglia
→ Németország (Rotterdam Erasmus)
  - protestáns iskolázás kezdetei hazánkban → Sárospatak
→ Debrecen
→ Gyülekeletváros
- újkor: újkor nevelés
  - Comenius
  - Apáczai Cs. János

- a felvilágosodás nevelése (J. J. Rousseau, Pestalozzi)
- magyar felvilágosodás története
- A XIX. sz. kultúrdja és nevelésügye
  - a magyar nevelésügy $\Rightarrow$ a nemzeti nevelésügy kibontakozása a 1848-49-es forr. és szabarc (óvoda, népiskola, tanítóképzés)
- Pedagógiai irányzatok és elméletek
  - reformpedagógia (M. Montessori, E. Key)
  - funkcionális pedagógia (E. Cuperede)
  - pragmatizmus (J. Dewey)
  - Waldorf iskola
  - Makarenko
- Pedagógiai irányzatok és fontosabb elméletek hazánkban (1868-45)
  - keresztény hitoktatás (Kármán Mór)
  - Nagy László és a gyermektani mozgalom
  - Finkaszy Endő pedagógiai munkássága
  - Wessely Ödön, Prokászka Lajos, Jure Sándor, Karáczony Sándor
  - a nevelés célja és szerepe az 1920-as években
- Köznevelési rendszer átalakulása 1945 után
  - 1945-1960
  - 1961-85
  - 1985- napjainkig

őskor: a homo sapiens megjelenésétől kb. i.e. 3000-ig

ókor: i.e. 3000 - i.sz. 476

középkor: 476 - 1640 (angol polg-i forr.) $\rightarrow$ Amerikaiak: 1492: Am. felfedezése

újkor: 1640 - 1929 (i. sz. vége)

jelentor: i. sz. vége - jelentor

Neveléstörténeti diszciplína kialakulása, létrejötte:

piatal, kb. 150-200 éves

A XVII-XVIII. sz.-ban is jelenlét meg neveléstörténeti műrál.

Comming, Fleury - híboros: egyháztörténeti műrál, neveléstörténeti tények

igazi kezdés: 1796: August Herman Niemeyer: A nevelés és oktatás alapelvei.

A XIX. sz. elején indul el a német nyelvtenéletről, ahol a pszichológiai és pedagógiai érdeklődés hatására fejlődik, mint tudomány.

A nevelés múltjának tanulmányozása:

Megkönyögti a jelen értelmezését, a nevelési rendszert és gyakorlati haszna van a tanításban.

Nagy hangsúlyt fektet az iskolák fejlesztésére + az iskoláztatást röklendő tésir (pl.: 1777. Ratio Educationis. → a katolai helyzet miatt nem valósul meg csak 1868-ban)

Több számmra segít elő a tudományok válását → Monumenta Germaniae Pedagogica.

O. Beouving: Bevezetés a neveléstudomány történetébe

- hazánkban a XVIII-XIX. sz. fordulóján indult az első ilyen műrál.

Molnár János (jesuita tanár); Páror Fános (teológiai tanár);

Béely Fidei Főrsel (- " -);

XIX. sz. közepétől: Béely Benig; Kiss Áron; Kármán Mór

- az első magyar nyelvű mű:

Lubrich Ágost: A nevelés történelme I., II., III.

(Bp. 1874-1876)

3 kötetes műtárs

a XX. sz. elején: Fındrey Emő: egyetemes és magyar kutatásokról
miatt a XX. sz. legjelentősebb gondolkodója

magyarulban: Mészáros István; Ujfalvi Máttyás; Németh András;
Pukánszky Béla; Kéri Katalin; Felkay László.

Neveléstörténet: a pedagógia tudománya

Tudománytörténet: művésztörténet, irodalomtörténet, jogtörténet, filozófiatörténet, vallástörténet,
néprajz, kulturális antropológia, régészet, szociológia, pszichológia
történettudományok

Neveléstörténet = a neveléstudományok globális értelmezésének művészi területe

Kinden pedagógiai diszciplína mellett művészet van a dimenzióiban.

Tárgya: vizsgálja, hogy az emberiség történelme során hogy ment végre a
tanítás, ismeretátadás
értelmezés különböző korok neveléstörténetét, nevelési gyakorlatát, nevelési
műveit, oktatási politikáját.

Magisztereket kiváló pedagógiai gondolkodókkal, műveikkel, műveikérdé-
szel, elkötelezettséggel.

A diszciplína területeit, összefüggéseit láttat velünk?

Differenciálódott a neveléstörténeti oktatástörténet

Van tanténet, tanulmánytörténet, iskolatörténet (intézménytörténet)

Források: def.: történeti forrás: a történeti kutatás legelső és legközvetlenebb
15-tesztelt minden olyan utókorra maradt emlék, amely
valamit tárt az elmúlt korok történelméről.

a., elsődleges források: azok, amelyek tört.: események, folyamatok
részesei, ill. nevelési által hagyomány-
sáttal.

b., másodlagos források: azok, melyek közvetve, utólagosan tudósító
elsődleges forrásokon alapuló vélemények v. ítéletek
túlszárnyalnak.

I., írásos emlékek: jelentős gondolkodók művelei (Platon: Az állam)
oklevelek ill. egyéb levéltári iratok
újságok, híjságok

II., tárgyi emlékek: játékok, taneszközök, épületek, egyenlők

III., írásos emlékek, illetve hagyomány: film, mozgó- és hangosfilm, hangfelvétel
fotográf felvétel, néplétszeti alk.
(népmese, népi mondóka, bölcsődal)

V.H. "A múltat tiszteld a jelenben és tartsd a jövőnek!"

Nevelés eredete: Mint tevékenység elők mutatás, jövőt előkészítő, mind a társa-
(ÖSTÖRTÉNET) dalon, mind az egyén szempontjából.

A neveléstörténet egyidős az emberiséggel. Írásos emlékek nem maradtak fenn.
A természeti népek rugálata az, ahonnan lehet következtetést levonni,
innen következtethetünk az őskori nevelésre (néprajz, történelmi és kulturális
antropológia → segítette) Természeti nép, mert közel állnak a természethez →
a természet a környezet, kultúrát él.

Az ember megjelenése óta megvan az utódnevelés története. A felüött és
gyermek együttélése által történt a nevelés. Feltűnt, hogy a gyermek jó harcra
képes, kényes és, hogy a közösséget meg tudja védeni. Ezeket az
utóadás révén sajátította el.

Az értéket az adott társadalom mintapéldákól sajátította el. Tanították
a halálra, vadászatra, kulturális dolgokra...

Nyelv megjelenése: ez eseményt hozott
a nevelés specializációra kötve kezdett
történelmi (vadászlat, szándék)

Trójai ostrom története (beavatás)

a hatalmat "táborban" gyűjtött össze → itt tanították
meg velük a többi hagyományait, szokásait, történelmet

szabályait, udgikus táncokat, dallamokat, énekeket + fizikai erőpróba
A törzsfő nevelése esz elválni a többiekétől → differenciálódás követ-
kezik be.

JROD: Turnbull: Afrikai törzsek élete 3p. 1970
kín Katalin Newellstóni

Ókori világ - w. gyakorlatok:

Egyiptom:

természeti viszonyok: Nílus apudéka
a Níluson gátakat, irrigációs csatornákat

Gazd. m. élet: Az autarkikus földművelés
kisműjárt
vaskor
arany
szőlő

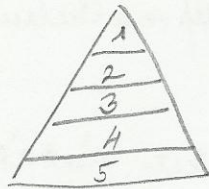
Állam kialakulása: Kr. e 4000: faludzsorok
Menész társas egyetemi Felső- és alsó-Egyiptomok.

Óbirodalom időszaka: Kr. e. 2685-2181 - korábbi időszakot jelenti
Főváros: Memphis
elindul a piramisépítés

Középbírodalom: Kr. e. 2060-1785
új főváros Theba
új vallás (a góvau' r' vallás)
est tönnyeg a hüksók betörése

Újbirodalom: Kr. e. 1552-1070
Huszor II. Ramszesz
építkezések (piramisoktól kezdve... festmények)

kr. VII. sz.: assír hódítás
kr. VI. sz.: perzsa
makedonok
Alexandrosz (332)

1: társas = "Per aa" hatalmas lak, fejenyei palota
 napisten fia
 minden javakat ő kizárta

2: papies fejeves anisztoracia = kiratol, koruanyzo

3: imokot

4: kosrendi

5: kazi rakolgat

Tanulas-tanulas.

az imokot jama el. Isfele kledetot laltas el.
 pl: Kuntas? ellensere, kleset, adminisztracio, levéliras, indalmi uiver
 uatolasa

Tapasztalt imokottol tanulhat utadeds rovedu, de kesoob letijonnel
 az "imokotolat" nagy uspostban tanulhat, de ucu eltor

senet tanulhat

fran tanulhat, onasi kkesedessel tanulhat. (kesetel tanulni,
 uet esketis, kogy o? esalantottas, ugysz, rakemcelis...)

4 kosrendi is tanulhat, ha tudhat tandijat firtas

- irak tudomanya (Isfele iras kzetit -> kipseni iras

kienogif iras: desirak => arbor karmaltas, uisor disoltet utas

kierandukens: ilyennel utas a kirkonapostban (desorlevecel)

demotikus: leggyonitob: pl: asbomelak, kozvelis

(Sampouia) -> kienogif iras megfiktis

- valudak tudomanya: isatoma is piramispitokis

- sillapasat -" - :

- foldrajz -" - :

- ketseni kledetokat is repenel (ugyiratoe kcsitese, kivatalos leveles,
 mesodisel)

bigoniar az iskolában $\Rightarrow$ fejlem, odafigyel $\Rightarrow$ alkalmazta a testi
fejlesztést

a növekedést követően kellett megtanulni a szöveg elolvasását

A gyermek: tökéletesen beszélt, ezért kellett fejleszteni, hogy szöveget el tudjon olvasni.

A gyermek ábrázolása: sokkal kisebb, aránytalan, tökéletes

Az iskolában a legnagyobb diszkréncia, ha mondják neki, hogy felülről
nézjére el.

Al: az idősebbi nőmár és az újkori igazságok megismerésére
4-5 évig kellett tanulni $\Rightarrow$ utána elment a nőmár, és az
ő tanulása-vá (repédjévé) neveltek. Itt még 25 éves koráig tanul.

Nem volt inoklás volt.

Papi képzés:

Nagyvárosokban történt: Memphis, Tebe

Tananyag: imola ismeret
rituális szabályok $\Rightarrow$ teológiai ismeretek
szent könyvek olvasása és értelmezése
tudományok (matematika, geometria, asztrológiai ismeretek, szemlélet-
művelési ismeretek)

ic. 1. évesek: orvosképzés
(lásd: mumifikálás, balzsamozás)

Wöl nevelése: nem tiltja meg az oktatásban való részvételt, de inkább
aki tanult, abból az uralkodói családból került ki $\Rightarrow$ tánc, zene... stb.

A házi orvoslás nem vehette részt az oktatásban.